

Houvast gezocht!

Een programma over hoop en houvast in tijden van crisis.

bijbelgedeelte: **Psalm 42**

1. Voorbereiding

1.1 Beginsituatie kinderen

Kinderen horen steeds vaker over crisissen. Er is (of was) een coronacrisis, ze horen over een klimaatcrisis, een economische crisis en daarnaast is er ook steeds meer de dreiging van het terrorisme. Ook zien ze steeds vaker beelden van overstromingen, aardbevingen, een grote droogte. Dit alles kan ook bij kinderen heftige gevoelens oproepen: angst, onrust, onzekerheid, boosheid, verdriet en paniek. Ze ontdekken zo steeds meer hoe de wereld in elkaar zit en zien om zich heen dat de wereld niet altijd even mooi is. Wellicht zullen ze het niet zo benoemen, maar ook zij zijn zeker wel op zoek naar hoop. Hoop op een gezellig thuis, een wereld zonder oorlog of ziekte of een wereld waarin ieder in vrijheid kan leven.

1.2 Inhoud

Hoe kunnen we leven met al die gevoelens die de verschillende crisissen bij ons naar boven roepen en waar halen we de hoop vandaan? Dit programma staat stil bij het zoeken naar en vinden van houvast te midden van een crisis.

1.3 Bijbelgedeelte

Kerntekst: *Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en bent u onrust in mij? Hoop op God, want ik zal Hem weer loven voor de volkomen verlossing van Zijn aangezicht.* (Psalm 42:6)

Kernboodschap: De dichter verlangt te midden van de crisis. Hij hoopt op God en ziet uit naar Zijn verlossing. Hij weet: God is ook in de crisis nabij. Op alle momenten in ons leven kunnen we op Hem vertrouwen.

1.4 Aantekeningen bij het bijbelgedeelte

Context

Deze psalm heeft als achtergrond dat de zonen van Korach verstoten zijn van de plaats waar ze God mochten dienen in Zijn heiligdom. De dichter kent dan ook een groot heimwee naar die tijd en zit midden in moeilijke omstandigheden. In de streek van de Jordaan wordt hij onderdrukt door vijanden. Hij verlangt ernaar om naar Jeruzalem te gaan en hij mist de aanwezigheid van God. Het is dan ook een lied van heimwee naar God.

Doelstellingen

HOOFD: Kinderen leren dat emoties er mogen zijn en verwoorden wat deze emoties met hen doet.

HART: Kinderen ontdekken dat een crisis geen reden is tot paniek, maar dat ze ook midden in de crisis op God mogen hopen en vertrouwen.

HANDEN: Kinderen ervaren hoe het is om stil te worden in een chaotische tijd.

→ Het begin van de psalm (vers 1-2)

Deze psalm is bedoeld om onderwijs te geven. De psalm begint met het uitschreeuwen van de gelovige tot God. Deze verlangt intens naar Hem. Een schreeuw vanuit en vanwege de leegte. Een leegte die elk mens ervaart als hij God mist en een leegte die alleen maar gevuld kan worden door de levende God Zelf. De dichter vergelijkt zijn verlangen met het snakken van een hert naar waterstromen. Een hert dat niet meerdere dagen zonder water kan. Een hert is een sierlijk dier en voor wilde dieren een aantrekkelijke prooi. Dat maakt het hert ook tot een aansprekend voorbeeld van iemand die God vreest.

→ Het verlangen (vers 3-5)

De dichter verlangt naar de levende God, Die in onderscheid van andere goden woorden tot daden maakt en verlossen kan. Dag en nacht is de dichter verdrietig. Zijn vijanden drijven de spot met hem, door hem te vragen waar God is. De dichter wil blijven gedenken en verlangen, daarom overlegt hij hoe hij God vond in Gods huis. Hoe hij met het feestvierende volk meeging, terwijl hij meezong met de vreugdeliederen en lofzangen.

→ Blijf op God hopen (vers 6-7)

Als hij zich dat bedenkt, breekt hij van verdriet. Hij vraagt zich af waarom hij zo onrustig is en spoort zichzelf aan om op God te hopen, want het moment zal komen dat God hem zal verlossen en hij God zal loven vanwege Zijn

genadige aanwezigheid. De dichter gaat zich richten tot God en vertelt Hem hoe hij gebukt gaat van ellende. Vanuit de uithoeken van het land, ver weg van Jeruzalem en de nabijheid van de Heere, denkt hij aan God.

→ Nood (vers 8)

De grote nood waarin de dichter verkeert, wordt door hem beschreven. Hij gebruikt het beeld van een voortdurend neerstortende waterval en golven die op het strand beuken. Waar water in het tweede vers het beeld is van het verlangen naar God, gebruikt de dichter hier water als een beeld van Gods oordeel.

→ Vertrouwen en houvast (vers 9-12)

Ondanks dat de dichter het oordeel van de Heere ervaart, spreekt hij het vertrouwen uit dat de Heere hem overdag Zijn verbondstrouw zal betonen en in de nacht een loflied tot Zijn eer zal doen zingen. Midden in de nacht bidt de dichter tot de God Die hem in leven houdt.

De dichter spreekt God aan als zijn 'Rots'. God is voor hem een Schuilplaats en biedt hem vastheid (houvast!). Hij vraagt Hem waarom Hij hem vergeet en waarom hij in rouwkleding moet lopen vanwege de onderdrukking door zijn vijanden. Die vijanden vragen hem waarom zijn God hem niet helpt. De spot is als een zwaard dat hem doorboort.

Maar in vers 12 klinkt voor de tweede keer het refrein van deze psalm. Blijf hopen op God, Hij zal volkomen verlossing geven. God geeft houvast..

1.5 Denkdwtjes

- De dichter bevindt zich in moeilijke omstandigheden. Hij voelt zich verlaten door God. Welke moeilijke omstandigheden kunnen ervoor zorgen dat jij je verlaten voelt door God?
- Wat doe jij als je angstig wordt? Bijvoorbeeld als je kijkt naar de wereld om je heen?
- Te midden van de crisis richt de dichter zich tot God. Wat kun je hiervan leren en hoe je kun je dit in de praktijk brengen?

1.6 Opmerkingen vooraf

- De werkbladen (3.2 en 3.3) bij dit programma vind je alleen als download!
- De downloads vind je via de link HGJB.nl/download.
- We leven in een wereld waarin heel veel gebeurt, dit kan ook bij kinderen gevoelens van angst en verdriet oproepen. Houd dit tijdens de clubbijeenkomst goed in de gaten en probeer er met de kinderen op een open en transparante manier over te praten. Bevestig dat de angst er mag zijn en benadruk ook dat wij mogen vertrouwen op God. Hij is er ook midden in de crisis/pandemie/onrust bij.

1.7 Programmaonderdelen

Onderdelen	Keuzemogelijkheden	Groep	Tijd	Korte omschrijving
Introductie	1. Wat een puinhoop	3/4 5/6 7/8	10 min	De kinderen maken op een speelse manier kennis met het thema.
	2. Vervelend nieuws?	4 5/6 7/8	15 min	Kinderen ontdekken hoe zij zelf op vervelend nieuws reageren.
	3. Wat voel je	5/6 7/8	10 min	Kinderen staan stil bij hun gevoelens die het nieuws kan oproepen.
	4. Evie en Evert	3/4 5/6 7/8	10 min	Evie en Evert gaan surfen, maar durven ze wel?
Bijbel open	1. Vertelling	3/4 5/6	15 min	De dichter verlangt naar God midden in een tijd van crisis.
	2. Je bent niet alleen	3/4 5/6	20 min	De kinderen denken na over het bijbelverhaal.
	3. Stilte in de storm	5/6 7/8	20 min	Kinderen passen het bijbelverhaal toe op hun eigen leven.
Verwerking	1. Darten	3/4 5/6 7/8	20 min	Op een speelse manier ontdekken de kinderen dat ze alles bij God mogen brengen.
	2. Hoop in de duisternis	3/4 5/6 7/8	40 min	Kinderen gaan op zoek naar hoopvolle teksten.
	3. Vlag van hoop	5/6 7/8	15 min	De kinderen maken hun eigen psalm 42-slinger.
Zingen en bidden	1. Bidden met oplosbaar papier	3/4 5/6 7/8	10 min	Kinderen ervaren hoe het is als ze hun angsten bij God brengen.
	2. Zingen	3/4 5/6 7/8	10 min	Samen zingen geeft ook hoop.
Afsluiting	1. Hoop verspreiden	3/4 5/6 7/8	10 min	De kinderen maken kaartjes voor andere mensen in hun omgeving.

Houvast gezocht!

2. Introductie

→ In de introductie maken de kinderen kennis met thema. Er wordt nagedacht over de puinhoop in onze wereld. Wat doet dit met de kinderen?

Maak een keuze

1. Wat een puinhoop
2. Vervelend nieuws?
3. Wat voel je?
4. Evie en Evert

2.1 Wat een puinhoop

Kinderen maken op een actieve manier kennis met thema.

Alle leeftijden 10 minuten

Nodig: papier, pen en schilderstape.

Vorbereiding: Verdeel jullie ruimte in verschillende vakken met tape. Wil je het de kinderen iets moeilijker maken, zorg dan dat de vakken iets uit elkaar liggen. Het aantal kinderen is gelijk aan het aantal vakken of kies ervoor om twee kinderen in één vak te zetten. Schrijf verschillende gebeurtenissen op die ervoor zorgen dat het een puinhoop wordt in de wereld, elke gebeurtenis op een apart papiertje. Maak van elk papiertje nu een prop. Denk aan: natuurrampen, oorlog, pandemie, ziekte, aardbevingen, maar ook aan pesten, scheiden ouders. Zorg ervoor dat, voordat de kinderen binnenkomen, de proppen eerlijk verdeeld zijn over de vakken. In elk vak liggen meer dan twee proppen (eventueel dezelfde gebeurtenis meerdere keren opschrijven).

Aankondiging: Vertel de kinderen dat jullie ruimte is veranderd in de wereld, een wereld waar van alles gaande is.

Werkwijze:

- De kinderen krijgen een eigen stukje van de wereld. Maar er is een probleem, de wereld is een puinhoop. Deze puinhoop moet zo snel mogelijk worden opgeruimd.
- Als de kinderen in hun vak staan, krijgen ze de opdracht om, zodra de leiding het startsein geeft, hun eigen vak zo leeg mogelijk te maken. Dit doe je door de proppen uit het eigen vak bij de andere kinderen in het vak te gooien. Ze mogen maar één prop tegelijk gooien.
- Het vak dat bij het eindsignaal het minste aantal proppen papier heeft is de winnaar.

Afsluiting: Ga met de kinderen in gesprek over de woorden die op de proppen papier staan. Laat een aantal kinderen deze voorlezen. Weten ze zelf ook nog voorbeelden te noemen van zulke gebeurtenissen in de wereld? Benoem dat elke keer wanneer ze een probleem (prop) hadden weggevoerd, er vanzelf weer een andere bijkwam. Zo kan het ook wel eens voelen als je naar onze wereld kijkt. In het nieuws hoor je steeds vaker nieuwe crisissen. Is dat niet iets om wanhopig van te worden? Vandaag horen we een verhaal van iemand die ook midden in een hopeloze situatie zit, maar toch weet hij ergens hoop vandaan te halen.

2.2 Vervelend nieuws?

Kinderen staan erbij stil hoe ze op vervelend nieuws (moeten) reageren.

Groep 4-8 15 minuten

Nodig: een laptop met internetaansluiting en een beamer.

Vorbereiding: Zoek de video van het Jeugdjournaal op, bekijk van tevoren of deze geschikt is voor jouw groep en zet voor de bijeenkomst de link al klaar. (<https://jeugdjournaal.nl/artikel/2276555-wat-te-doen-met-vervelend-nieuws.html>)

Aankondiging: Vertel de kinderen dat we elke dag op allerlei manieren nieuws te horen of te zien krijgen. Soms is dat leuk nieuws, maar soms komt het ook voor dat het minder mooi nieuws is. Hoe ga je daarmee om?

Werkwijze:

- Kijk met elkaar het filmpje van het Jeugdjournaal.
- Ga daarna met de kinderen in gesprek over vervelend nieuws. Wat herken je uit het filmpje? Wat doe jij als je vervelend nieuws ziet of hoort? Hoe ga je hiermee om? Wat vind je van wat er in de wereld gebeurt? Maakt dat je bang? Heb je weleens gemerkt dat God je hielp toen je bang was? Enz.
- Met de oudere kinderen zou je ook nog in gesprek kunnen gaan over je veilig voelen: wat betekent je veilig voelen? Wat zou dan betekenen: bij God ben je veilig?

Afsluiting: Sluit met elkaar af door te benoemen dat het nieuws veel verdrietige of angstige gevoelens op kan roepen en dat is begrijpelijk. Vandaag horen we verhaal van een man die ook veel vervelende gebeurtenissen om zich heen ziet gebeuren, maar hij vindt een plek waar hij hoop vandaan kan halen midden in de crisis.

2.3 Wat voel je?

Kinderen staan stil bij wat ze voelen als ze vervelend nieuws horen en verzamelen tips hoe ze hiermee om kunnen gaan.

Groep 5-8 10 minuten

Nodig: post-its, pennen en flap-over met twee bomen.

Vorbereiding: Teken van tevoren op twee grote vellen papier twee bomen en zet/leg deze klaar. In plaats van bomen kun je ook gewoon twee vellen/vakken gebruiken.

Aankondiging: Vertel de kinderen dat je, als je naar het jeugdjournaal kijkt, veel onderwerpen voorbij ziet komen. Het ene onderwerp maakt je blij, het andere onderwerp maakt je bang of zelfs angstig.

Werkwijze:

- Geef de kinderen een post-it en een pen. Schrijf op wat je voelt (of kunt voelen) als je vervelend nieuws hoort. Bijvoorbeeld: je wordt verdrietig, bang of onrustig. Schrijf erbij van welk nieuws je dit wordt. Schrijf eventueel meerdere post-its en plak deze op de flapover waar een boom op getekend is.
- Als leiding kun je deze post-its even ordenen. Wat op elkaar lijkt plak

je bij elkaar. Bekijk wat er is opgeschreven. Vraag enkele kinderen om hun briefje toe te lichten. Vervolgens stel je vast dat iedereen wel eens bang, verdrietig of onrustig wordt van het nieuws. En toch lukt het ook vaak wel om hiermee om te gaan.

- Geef de kinderen nog een post-it. Nu gaan ze op hun post-it tips schrijven, manieren, mensen, gedachten die hen helpen om om te gaan met de angst, verdriet en onrust. Deze mogen ze op de andere boom plakken, dit is de krachtboom.
- Plak als leiding ook nu weer de post-its die op elkaar lijken bij elkaar. Bekijk met elkaar wat er is opgeschreven. Geef ook nu weer een aantal kinderen de beurt om hun post-it toe te lichten. Heeft iemand ook iets geschreven over God of de kerk? Als dit niet het geval is, kun je dit als leiding inbrengen en de brug maken naar het bijbelverhaal.

Afsluiting: Vertel de kinderen dat je, als je het nieuws hoort of ziet, bang of verdrietig kunt worden. Vandaag horen we een verhaal van een man die ook verdrietig wordt als hij ziet wat er allemaal gebeurt in de wereld in om hem heen. En toch weet hij te midden van deze situatie ergens hoop vandaan te halen.

2.4 Evie en Evert

Evie en Evert zijn een dagje weg naar het strand met de opa van Evie en ze hebben geluk: ze mogen voor het eerst op een surfplank. Maar Evie is toch wel bang als ze de hoge golven ziet.

Alle leeftijden

10 minuten

Nodig: Evie- en Evert poppen. Een extra pop voor de surfleraar en de opa van Evie.

Voorbereiding: Zet de poppenkast klaar en leg alles erin wat je nodig hebt.

Aankondiging: Evie en Evert hebben een dagje vrij en mogen samen met de opa van Evie naar het strand.

Werkwijze:

Evert: Wát heb ik er zin in, zeg! Heerlijk zo'n dagje op het strand.

Evie: Nou en of! Ik vond het een goed idee van mijn opa!

Evert: Ja, het is alweer veel te lang geleden dat we hier zijn geweest. En we hebben ook nog eens mooi weer.

Evie: Dat klopt! De zon schijnt lekker. Misschien worden we wel bruin vandaag.

Evert: Nou, dat weet ik niet hoor, ik vind het best nog wel frisjes. Het waait ook zo hard.

Evie: Hmm... daar heb jij gelijk in. Je kunt de wind best goed voelen en moet je eens kijken naar het water.

Evert: Wauw! Er zijn echt hele hoge golven. Dat ziet er best gaaf uit.

Evie: Zie je die man daar, Evert, die is aan het surfen!

Evert: Ja, dat lijkt mij ook wel echt heel stoer om zo over het water te gaan. Ik denk dat ik aan jouw opa ga vragen of ik dat ook mag. Waar is jouw opa eigenlijk?

Evie: Oh, die moest nog even wat regelen, zei hij. Wij moesten maar even een plekje gaan zoeken waar we kunnen gaan zitten.

Evert: Oké, helemaal goed. Ik wil wel op een plek gaan zitten waar we de surfers in de gaten kunnen houden. Moet je zien, hij gaat heel erg hoog over

die golf!

Evie: Zullen we dan hier gaan zitten? Ik heb trouwens van mijn moeder nog wat eten en drinken meegekregen.

Evert: Helemaal goed! Kijk daar komt jouw opa ook weer aan. Wie loopt er naast hem dan?

Evie: Oh die is vast een oude bekende tegen gekomen. Ik heb je toch verteld dat hij in dit plaatsje is geboren?

Evert: Ja, dat is waar ook. Misschien heeft jouw opa zelf ook wel eens gesurft, toen hij nog klein was.

Evie: Dat zou heel goed kunnen, ik heb hem er wel eens over horen vertellen.

Opa: Hoi kinderen, ik moest nog even wat regelen. Niet voor de auto, maar ik heb een verrassing voor jullie.

Evert en Evie: Wát, wát is het!

Opa: Rustig, rustig. Zien jullie die man daar op het water? Dat gaan jullie ook doen.

Evert: Echt waar?! Ik zei net nog tegen Evie dat dat mij heel erg gaaf leek om te doen.

Evie: Maar dat kunnen wij helemaal niet.

Opa: Dat klopt en daarom is deze meneer met mij meegelopen. Hij gaat het jullie leren. Jullie mogen met hem meelopen en hij zal jullie helpen om de kleren speciaal voor het surfen aan te doen.

Evert: Oh Evie, ik heb er toch zo'n zin in!

Evie: Ja ik ook wel. Maar die golven zijn toch wel heel erg hoog. Wat als je van die plank valt?

Evert: Dat komt wel goed, joh. Je moet niet zo snel bang zijn. De leraar is er toch ook bij?

Evie: Dat is waar, maar ik blijf het spannend vinden. Al die hoge golven!

Evert: Kom op, Evie. Dat komt heus wel goed. Die leraar weet echt wel wat hij doet.

Evie: Oké, als jij het zegt.

(een uur later, Evie en Evert zitten weer veilig op het strand)

Evert: Nou, dat was wel heel erg gaaf. Ik had nooit gedacht, dat ik het zó leuk zou vinden.

Evie: Wat je leuk noemt, zeg. Ik vond die golven best eng. In het begin ging het nog wel, maar toen die hoge golf kwamen, werd ik toch wel bang.

Evert: Hmm, ja dat kan ik me goed voorstellen. Toch wel fijn dat de leraar erbij was.

Evie: Ja, ik was blij dat ik hem uiteindelijk weer zag. Ik zag eerst alleen maar die hoge golven. Maar toen zag ik door de hoge golven ineens zijn hand. Daardoor voelde ik me al snel minder bang, omdat ik wist dat hij er was.

Evert: Ja dat was wel fijn! Maar eh... je krijgt wel honger van dat surfen. Had jij chips meegekregen van je moeder?

Evie: Haha, jazeke... Kijk, een hele zak voor ons drieën. We moesten hem ook delen met opa.

Evert: Dat komt goed. Wat heb je toch een fijne opa, Evie, dat hij dit voor ons geregeld heeft.

Evie en Evert (tegelijk): Bedankt opa!

Afsluiting: Het leek zo mooi, die golven in de zee. In het begin vond Evie het ook nog wel leuk, maar toen er een hoge golf kwam, werd ze toch wel bang.

Houvast gezocht!

Gelukkig was de leraar dichtbij, maar even voelde ze hoeveel kracht zo'n golf had. Dat kan je best bang maken, als je alleen maar die hoge golven om je heen voelt. Zo voelt de man uit het verhaal van vandaag zich ook. Hij voelt zich meegenomen worden door de hoge golven die op hem afkomen. Toch wordt hij niet bang.

3. Bijbel open

→ De kinderen ontdekken dat de dichter van de psalm te midden van de crisis zichzelf oproept om op God te hopen.

3.1 Vertelling

De dichter zoekt zijn hoop bij God te midden van de chaos om hem heen.

Groep 3-6

15 minuten

Nodig: beker water.

Vorbereiding: Lees van tevoren het verhaal goed door en maak het je eigen.

Aankondiging: Neem een beker water. Vraag de kinderen om te wachten, terwijl jij je beker leeg drinkt. Maak de beker leeg en zeg: "Aaahh, dat was lekker. Dank je wel dat jullie even wilden wachten. Ik had echt heel veel dorst." Vraag de kinderen wie er ook wel eens dorst heeft gehad. Misschien na een sportwedstrijd, of in de hete zomer. Vandaag horen we een verhaal over een man die ook dorst heeft. Luister maar eens goed naar waar de man dorst naar heeft.

Werkwijze: Vertel het verhaal. Zie achterkant van het programma.

Afsluiting: Kom eerst nog kort terug op de vraag uit de intro: waar had de man dorst naar? Vertel dan: soms kan alles wat er om je heen gebeurt, of wat je ziet gebeuren in de wereld, je bang maken. Je kunt de hoop verliezen en denken: komt het ooit nog weer goed? Gelukkig is er Eén die altijd bij ons is. God heeft beloofd dat Hij deze wereld en ook ons nooit zal loslaten. We mogen op Hem hopen, ook midden in een crisis, en erop vertrouwen dat Hij ook dan bij ons is.

3.2 Je bent niet alleen - bijbelwerkblad jonge kinderen

Kinderen ontdekken dat, als je bang bent, God dan nog bij je is en dat ze daar op mogen vertrouwen.

Groep 3-5

20 minuten

Nodig: pennen, kleurpotloden, werkblad met de opdrachten (zie downloads).

Vorbereiding: Kopieer het werkblad voor alle kinderen. Bekijk de opdrachten van tevoren.

Aankondiging: Praat met de kinderen nog even door over de vertelling (zie punt 3.1). Vraag de kinderen wat ze nog van het verhaal weten.

Werkwijze:

- Deel de werkbladen uit en loop samen het werkblad door. De kinderen

kunnen daarna heel goed zelfstandig met het werkblad aan de slag.

- Opdracht 1: Kinderen kleuren de plaatjes waar iets opstaat waar ze bang voor zijn.
- Opdracht 2: Hier tekenen of schrijven ze iets op waar ze zelf bang van worden. Als je bijvoorbeeld het Jeugdjournaal ziet of aan dingen denkt die in de wereld gebeuren.
- Opdracht 3: Tot slot denken ze na over de vraag wat ze zouden kunnen doen als ze bang zijn en hoe God hen hierbij kan helpen.

Afsluiting: Praat met elkaar nog even na over wat de kinderen hebben ingevuld bij de verschillende opdrachten. Zing met elkaar het lied: 'Je hoeft niet bang te zijn'.

3.3 Stilte in de storm - bijbelwerkblad oudere kinderen

Kinderen ervaren hoe het is om stil te worden en ontdekken dat een crisis geen reden is tot paniek, maar dat ze ook midden in de crisis op God mogen hopen.

Groep 6-8

20 minuten

Nodig: krantenartikelen/nieuwsfragmenten over een crisis, oorlog, overstroming, pennen, werkblad met de opdrachten (zie downloads)

Vorbereiding: Lees van tevoren het bijbelgedeelte en de context eromheen even door, zodat je weet en kunt uitleggen wat de boodschap is. Download en kopieer het bijbelstudieblad voor alle kinderen.

Aankondiging: Bespreek met de kinderen de artikelen/nieuwsfragmenten. Bedenk met elkaar wat deze artikelen met ons doen.

Werkwijze:

- Lees met de kinderen Psalm 42 uit de Bijbel of kies ervoor om het verhaal te vertellen. Leg eventueel lastige woorden kort uit.
- Deel vervolgens de werkbladen uit. Ze kunnen dit werkblad in kleine groepjes, in tweetallen of zelfstandig maken.

Afsluiting: Kom met de kinderen nog even terug op de laatste twee opdrachten. Vraag hen wat ze hebben opgeschreven en sluit af met een gebed.

4. Verwerking

→ Kinderen gaan op een creatieve en/of actieve manier aan de slag met een link naar het thema.

Maak een keuze

1. Darten
2. Hoop in de duisternis
3. Vlag van hoop

4.1 Darten

Kinderen spelen een spel en leren dat we alle angsten bij God mogen brengen.

Alle leeftijden

20 minuten

Nodig: dartborden of prikboards, dartpijlen (voor kleinere kinderen: klittenband-dartspel), tekening van grote ankers, stroken papier, pennen, touw.

Voorbereiding: Print de ankers uit en plak deze op de dartborden/prikborden, knip stroken die je aan de dartpijlen kunt vast maken.

Aankondiging: Vraag de kinderen waar we ons zorgen over kunnen maken. Wat kan je angstig maken?

Werkwijze:

- Geef iedereen een strook papier en laat ze hier iets op schrijven wat hen angstig maakt.
- Verdeel de groep in verschillende teams (het aantal hangt af van hoeveel dartborden je hebt).
- Geef elk team vervolgens een setje dartpijlen en laat ze hun stroken vastmaken aan deze pijlen.
- De kinderen mogen hun pijlen naar het anker gooien. Elk pijltje dat het anker raakt levert een punt voor het eigen team op. Welk team heeft de meeste punten?

Afsluiting: Wie heeft de meeste punten en is de winnaar? Vertel de kinderen dan dat het anker symbool is van hoop. God brengt hoop in onze wereld, want Hij zal altijd voor ons blijven zorgen. Ook als jij bang bent voor datgene wat je net hebt opgeschreven. Je mag het bij God brengen, net zoals jullie net jullie pijltjes op het anker hebben gegooid.

4.2 Hoop in de duisternis

De kinderen gaan creatief aan de slag met het woordje: 'hoop'.

 Alle leeftijden 40 minuten

Nodig: canvasdoeken, verf, kwasten, lijm, oude kranten.

Voorbereiding: Leg van tevoren alles al klaar. Schilder alle doeken van tevoren zwart (of vraag een vrijwilliger dit te doen).

Aankondiging: Vertel de kinderen dat we vandaag al hebben gehoord dat er in deze wereld heel dingen gebeuren die ons angstig kunnen maken, maar we hebben gehoord dat er hoop is en dat we altijd op God kunnen vertrouwen.

Werkwijze:

- De kinderen gaan hun eigen 'hoop op doek' maken. De doeken zijn nu nog zwart en donker. Zorg ervoor dat deze donkere doeken veranderen in hoopvolle doeken.
- Maak gebruik van allerlei materialen. Knip krantenartikelen uit over hoop en plak deze op jouw doek. Schrijf woorden van hoop op, mis-schien wel een stuk uit de psalm. Schilder in heldere, lichte kleuren iets wat hoop geeft of waaraan jij denkt bij de woorden 'hoop en houvast'.

Afsluiting: Maak een tentoonstelling van alle doeken en loop ze samen met de kinderen langs. Vertel hen dan dat de doeken eerst nog hopeloos leken, maar door op zoek te gaan naar wat je hoop geeft zijn ze veranderd in hoopvolle doeken. Zo ging het ook met de dichter uit het verhaal. Hij leefde te midden van een hopeloze wereld, maar hij zocht God en vond daarin zijn hoop en houvast.

4.3 Vlag van hoop

Kinderen maken een vlag waardoor ze altijd aan God kunnen denken.

 Groep 5-8 15 minuten

Nodig: een groot stuk laken, gekleurd papier, scharen, lijm of niettang.

Voorbereiding: Verzamel alle materialen.

Aankondiging: Als we kijken naar het nieuws in de wereld, dan lijkt het bijna alsof je geen feestje kunt vieren. Toch gaan wij vandaag een grote vlag/slinger maken: een vlag van hoop! We gaan hierop onze eigen Psalm 42 schrijven.

Werkwijze:

- Laat de kinderen minimaal drie driehoeken uit het gekleurde papier knippen, dit worden de vlaggetjes. Op elk vlaggetje schrijven ze een mooie zin of woord uit de psalm die ze hebben gelezen.
- De oudere kinderen kun je uitdagen om een eigen psalm te schrijven, waarin hoop terugkomt.
- Wanneer iedereen klaar is, plak en/of niet je de vlaggetjes op het grote laken.

Afsluiting: Vraag of het mogelijk is om jullie vlag op te hangen bij de kerk. Zo kan de hele gemeente zien wat de kinderen hoop geeft en kan er samen over worden gesproken dat God bij ons is en dat dat ons houvast mag geven in het leven.

5. Zingen en bidden

→ Door te luisteren naar een lied of een gebed horen de kinderen nogmaals de kern van het programma.

5.1 Bidden met oplosbaar papier

Kinderen ervaren dat ze al hun zorgen en angsten bij God mogen brengen.

 Alle leeftijden 10 minuten

Nodig: een bak/schaal, lauw water, oplosbaar papier, stiften.

Voorbereiding: Leg van tevoren al alles klaar en knip het papier in kleine strookjes. Oplosbaar papier moet je van tevoren bestellen. Dat kan via de site: www.matson.nl

Vul bij de zoekbalk in 'Oplosbaar' en je komt uit bij papier dat heet 'Avalon Plus 50 cm'. Kosten: per meter 2,80.

Aankondiging: We hebben vandaag gehoord dat we alles wat ons bang of angstig maakt, bij God mogen brengen. Dat gaan we nu ook samen doen.

Werkwijze:

- Geef elk kind een strookje papier en een stift. Vertel dat we in de Bijbel lezen dat we niet bang hoeven te zijn. Waarom hoeven we niet bang te zijn? Wat kunnen wij met onze angsten doen?
- Vertel dat we onze angsten mogen geven aan God. Wijs ze dan op de bak met lauw water. God is als deze bak. Als we onze angsten aan Hem geven, zegt Hij: 'Ik ben bij je.'
- Neem zelf een strookje en schrijf daar het woordje 'bang' op. Leg vervolgens het strookje in de schaal met water en kijk samen wat er gebeurt.
- Geef dan alle kinderen een strookje papier en een stift. Laat hen iets

Houvast gezocht!

opschrijven waar ze bang voor zijn. Dit hoeven ze niet aan iemand te laten zien, daarna mogen ze het om de beurt in het water leggen.

- Maak wel duidelijk dat het niet zo is dat die dingen die ons bang maken, dan meteen weg zijn, maar wel dat je zeker mag weten dat God veel groter en machtiger is en dat Hij ons altijd kracht wil geven en helpen wil om ermee om te gaan.

Afsluiting: Als alle kinderen hun papiertje in het water hebben gelegd, sluit je samen af met een gebed. Dank God dat Hij altijd bij ons en dat we altijd, ook als we midden in een crisis leven of heel erg bang zijn, op Hem mogen vertrouwen. Moedig de kinderen aan om het thuis ook aan God te vertellen als ze bang zijn.

5.2 Zingen in de storm

Kinderen ervaren dat zingen hun ook kan helpen om hun angst een plek te geven

 Alle leeftijden 10 minuten

Nodig: liedbundels.

Aankondiging: Als je angstig bent, kun je gaan bidden, maar misschien vind je het wel moeilijk om woorden te vinden. In de Bijbel lezen we dat veel mensen die bang waren hun gebeden op gingen schrijven. Die gebeden lezen wij in de psalmen en die kunnen we dus ook zingen. Ook als je zingt is God bij jou en hoort Hij jou.

Werkwijze: Zing met de kinderen een aantal liederen. Verwoord waarom je voor deze liederen hebt gekozen. Misschien hebben de kinderen zelf ook nog wel suggesties voor liederen die gaan over angst, hoop of het vertrouwen in God. Vraag hen daar dan ook naar!

Liederen uit *Op Toonhoogte*:

Psalm 42:1, 3 en 5

Psalm 62:1 en 5

Psalm 130:1, 3 en 4

Als een hert dat verlangt naar water

Als je bang bent of onzeker

Ben je bang

De Heer is je schild en bevrijder

De Heer is mijn Herder

Het wordt stil in mijn hart

Ik ben veilig in Jezus' armen

In de naam van de Vader

Je hoeft niet bang te zijn

Wees niet bang

Andere liederen

God van licht - Opwekking

Hoop in leven en dood - Opwekking

Licht - Make Some Noise Kids

Toekomst vol van hoop - Sela

Vaste hoop - Opwekking

Wij zijn safe - Make Some Noise Kids

6. Afronding

→ In de afronding komt het thema nog één keer kort terug.

6.1 Hoop verspreiden

Kinderen worden uitgedaagd om zelf hoop te verspreiden in deze wereld.

 Alle leeftijden 10 minuten

Nodig: kleine kaartjes, pennen/stiften, eventueel adressen van gemeenteleden.

Vorbereiding: Als je ervoor kiest om de kinderen iets te laten maken voor (oudere) gemeenteleden zorg dan dat je adressen hebt van hen of vraag aan een bejaardentehuis bij jullie in de plaats of jullie kaartjes daar mogen worden bezorgd/opgehangen.

Aankondiging: We hebben vandaag al heel veel gesproken over angsten in deze wereld en samen gezien dat er heel wat in en om ons heen gebeurt wat ons angstig en hopeloos kan maken. We willen met elkaar afsluiten door hoop door te geven aan anderen.

Werkwijze:

- De kinderen krijgen allemaal een klein kaartje. Op dit kaartje mogen ze een boodschap van hoop schrijven of tekenen voor iemand anders.
- Vertel dat jullie ervoor zorgen dat deze kaartjes bij de (oudere) gemeenteleden terechtkomen. Of misschien kennen de kinderen zelf ook wel iemand van wie ze weten dat hij of zij wel wat hoop kan gebruiken. Dan kunnen ze voor hem of haar ook een kaartje maken.

Afsluiting: Vertel dat de dichter uit het verhaal ons oproept om altijd op God te vertrouwen en naar Hem toe te gaan met al onze angsten. Hij is erbij en dat geeft hoop midden in de crisis.

Vertelling over Houvast gezocht! – Psalm 42

Het was van de één op de andere dag dat zijn zoon het tegen hem zei: 'Vader, ik heb een baan in het noorden gekregen. We gaan verhuizen en u gaat mee, want dan kunnen we beter voor je zorgen.' En zo verhuisde de oude man samen met zijn familie naar het noorden, ver bij de stad vandaan waar hij zoveel van hield. Jeruzalem. Daar stond de tempel en daar voelde hij zich thuis. In het noorden viel het hem heel erg tegen. De mensen om hem heen waren zo anders en ze gingen hem steeds meer een ouwe kerel vinden, die altijd zeurde over vroeger. Hij vertelde hen vaak over vroeger, toen alles nog goed en mooi was. De mensen lachten hem dan uit en zijn kleinkinderen zeiden dan tegen hem: 'Opa, wat moeten wij met die verhalen van vroeger. Waar is die God waar jij over spreekt, nú dan? Is Hij soms niet mee verhuisd?' Ja, de oude man vond het steeds moeilijker worden. Hij maakte zich veel zorgen over wat er allemaal gebeurde en hij werd bang als hij zag dat het steeds erger werd.

Vaak trok hij de heuvels in, alleen. Daar kon hij nadenken. Zo ook op die ene dag. Hij is 's morgens weer vroeg op pad gegaan en vindt een plekje waar hij kan zitten. Op de achtergrond hoort hij het water kletteren. Er loopt een beekje en het water glijdt over de rotsen. Hij zit al een tijd voor zich uit te starren als hij opeens in de verte iets ziet bewegen. Hij knijpt zijn ogen samen en ziet het dier dan. Er loopt daar een hert. Het dier is moe, uitgeput. Het lijkt erop dat het net is ontkomen aan de dood. Het hert verlangt naar water. En dan komen de woorden vanzelf bij de oude man naar boven:

*Zoals een hert verlangt naar water,
zo verlang ik naar U, God.
Met heel mijn hart verlang ik naar U,
U bent de God die leven geeft.
Wanneer zal ik weer bij U zijn?*

Hij kijkt nog eens naar het hert, dat steeds dichterbij is gekomen. Ja, hij verlangt naar God, net zoals dat hert voor zijn ogen zich uitstrekt naar het water. Wat verlangt hij ernaar om weer dicht bij God te zijn, om weer naar de tempel te kunnen. Om weer te leven zonder de angst voor al die andere mensen. De man wordt verdrietig en voelt een traan langs zijn wang lopen:
*Dag en nacht ben ik verdrietig,
Ik kan alleen nog maar hullen.
En steeds weer vragen mijn vijanden mij:
'Waar is nu je God?'*

Het doet de man heel veel verdriet dat de mensen dat elke dag tegen hem zeggen. Overal om hem heen zijn er mensen die hem het leven moeilijk maken. Het maakt hem bang, omdat hij niet weet hoe lang hij dit nog kan volhouden. Met heimwee verlangt hij terug naar vroeger:

*Lang geleden liep ik mee met iedereen,
op weg naar de tempel van God.
We juichten en we zongen,
we vierden allemaal feest.
Daar denk ik aan terug,
daar verlang ik naar.*

Er verschijnt een klein lachje op het gezicht van de man. Tussen zijn tranen door. In gedachten is hij weer even terug in de tijd en loopt hij met anderen naar de tempel om God te ontmoeten. De gedachte maakt hem blij, maar

er is tegelijk ook nog zoveel onrust in zijn hart als hij dan weer bedenkt dat dit nu niet kan. Maar hij gelooft toch in God? Hij begint tegenzelf te praten:

*Waarom ben ik zo bedroefd,
waarom zo onrustig van binnen?
Ik moet op God vertrouwen.
Eens zal ik hem weer danken.
Hij zal mij redden,
Hij is mijn God.*

De oude man probeert zichzelf moed in te spreken. Er is niemand anders met wie hij hierover kan praten, behalve God. Hij gelooft: God zal hem helpen en dan zal hij weer stralen van vreugde, ook al is hij nu nog verdrietig en is er zoveel ellende om hem heen. Hij voelt zelfs niet dat God nu bij hem is:

*Ik ben diep bedroefd.
En ik denk aan God,
hier bij de bronnen van de Jordaan,
hoog in de bergen in het noorden,
ver van Jeruzalem.
Overal om mij heen is water.
Overal hoor ik water stromen,
met veel geweld komt het omlaag.
Ik voel me door God verlaten.*

Ja, denkt hij, ik voel me dan wel door God verlaten en om mij heen is er zoveel ellende, maar ik geloof toch dat God trouw is. Ik weet zeker dat dit niet het einde is. Hij begint weer tegen zichzelf te praten:

*Eens zal de Heer mij weer Zijn liefde geven!
Dan zal ik dag en nacht voor Hem zingen,
ik zal bidden tot de God die mij leven geeft.
En dan gaat hij verder. Hij gaat weer praten tegen God, de rots in de branding:
Maar nu vraag ik aan God,
de God die mij beschermt:
Waarom vergeet u mij?
Waarom onderdrukken mijn vijanden mij
en loop ik rond in sombere kleren?
Mijn vijanden lachen me uit,
het doet pijn tot in mijn botten.
En steeds weer zeggen ze:
'Waar is nu je God?'*

De oude man zucht en kijkt weer voor zich. Het hert is inmiddels gaan liggen. Het dier ziet er tevreden uit. En hij? Het is dan nog wel onrustig in zijn hart en hij weet ook dat, als hij straks weer naar beneden gaat, de mensen nog steeds vervelende opmerkingen zullen maken, de ellende nog niet voorbij is. Maar hij is er nu niet meer zo bang voor. De stilte in de heuvels, het hert, ze hebben hem goedgegaan. Hij staat op en terwijl hij naar beneden loopt zingt hij het slot van zijn lied:

*Waarom ben ik zo bedroefd,
waarom zo onrustig van binnen?
Ik moet op God vertrouwen.
Eens zal ik hem weer danken.
Hij is mijn God.*

